

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 6/1975-76 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1976.

Landstinget har inbegärt finansutskottets yttrande över ovannämnda framställning. Utskottet som i ärendet hört ordföranden i ålandsdelegationen, landshövding Martin Isaksson, lantrådet Alarik Häggblom, t.f. kanslichefen Lars-Ingmar Johansson, finanschefen Åke Bamberg, socialchefen Bengt Linde, utbildningschefen Nils Storå, chefen för näringsavdelningen Tor Mattsson, överingenjör Anders Lindholm, landskapsläkaren Folke Lampén, landskapsantikvarie Stig Dreijer, t.f. landskapsforstmästaren Paul Holmfors, skolinspektören Erik Skrifvars, landskapsagronomen Jan Karlsson, byråingenjören Göran Holmberg, fiskeriintendenten Carl Storå, miljövårdsintendenten Håkan Kulves, inspektören för folkhälsoarbetet Maj-Lis Blom, byggmästare Alvar Dahl, byråchefen Jan-Erik Enestam, byråchefen Jarl Lindqvist, rektor för Ålands yrkesskola, Gunnar Lemqvist, rektor för Ålands sjömansskola, landstingsmannen Göte Sundberg, föreståndaren för Ålands försöksstation Ulla Boman, verkställande direktören i Ab Chips agr.o.forst.kand. Pehr-Olof Böckelman, samt t.f.rektor för Ålands lantmannaskola, ltm Rolf Carlson.

Vid besök på Ålands centralsjukhus har hörts chefläkaren Peter Wahlberg, ekonomichefen Rolf Eriksson och överläkaren Lars Törnwall. Utskottet har företagit resor till Brändö och Vårdö, samt besökt hotell- och restaurangskolan ävensom nya polisvaktkontoret i Grelsby, Finström.

Utskottet har i anslutning till framställningen behandlat följande finansmotioner:

Ltm Bjarne Björklunds m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, 28.02.78, anvisas 3.000.000 mk för brobygge mellan Girsholm och Töftö i Vårdö (Mot.nr 16/1975-76),

Ltm Elmer Janssons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, 28.02.78, anvisas 1.000.000 mark för byggande av vägen Torsholma-Brändö by (Mot.nr 17/1975-76),

Ltm Erik Bergs m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, 28.02.78 anvisas 400.000 mark för vägprojektet Björkö-Lappo i Brändö (Mot.nr 18/1975-76),

Ltm Knut Mattssons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, 28.02.78 anvisas 200.000 mark för färjfäste och väg på Bergö, Vårdö (Mot. nr 19/1975-76),

Ltm Karl Sundbloms m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 anvisas 200.000 mark för oljegrusbeläggning av landsvägar i Föglö (Mot. nr 20/1975-76),

Ltm Börje Hagströms m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 anvisas 100.000 mark för utbyggnaden av Möckelöhamnen (Mot. nr 21/1975-76),

Ltm Klas Eklunds finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 anvisas 48.336 mark för inrättande av en e.o.tjänst som skolinspektör med teknisk utbildning (Mot. nr 22/1975-76),

Ltm Stig Dahléns m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 anvisas 100.000 mark för vägen Kvarnbo-Långbergsöda (Mot. nr 23/1975-76),

Ltm Roald Karlssons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 anvisas 30.000 mark för undersökning och projektering rörande sanering av Östra och Västra kyrksunden i Sund (Mot.nr 24/1975-76),

Ltm Knut Mattssons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, 28.17.79, anvisas 300.000 mark för flygfältet i Kumlinge (Mot. nr 25/1975-76),

Ltm Rodmar Söderlunds finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, 24.02.50 anvisas 20.000 mark för understöd åt Kumlinge apotek (Mot. nr 26/1975-76),

Ltm Göran Bengtz m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten, mom. 27.25.42 för byggande av småbåtshamnar höjs med 165.000 mark (Mot. nr 27/1975-76),

Ltm Olof Janssons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, 28.04.70 anvisas 2.000.000 mark för inköp av för skärgårdstrafik lämpligt tonnage (Mot. nr 28/1975-76),

Ltm Olof Janssons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, 28.02.78 anvisas 200.000 mark för färjfaste i Vargskär i Föglö (Mot. nr 29/1975-76),

Ltm Rolf Carlsons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, mom. 28.02.77 för ombyggnad och ytbehandling av bygdevägar höjs med 200.000 mark (Mot. nr 30/1975-76),

Ltm Rolf Carlsons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976, mom. 27.10.85, Jorddispositionsloan, höjs med 1.000.000 mark (Mot. nr 31/1975-76),

Ltm Olof M. Janssons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 mom. 27.02.45 höjs med 100.000 mark för elektrifiering av nordvästra skärgården (Mot. nr 32/1975-76),

Ltm Göran Bengtz m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 mom. 27.10.48 höjs med 25.000 mark för projektering av en svinavelsstation (Mot. nr 33/1975-76),

Ltm Göran Bengtz m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 mom. 27.25.83, Amorteringsloan för turismens främjande höjs med 400.000 mark (Mot. nr 34/1975-76),

Ltm Göran Bengtz m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 anvisas 4.000 mark för utfordring av rovfågel (Mot. nr 35/1975-76), samt

Ltm Göran Bengtz m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1976 mom. 27.30.40, för ersättning av älg- och rådjursskador, höjs med 15.000 mk (Mot. nr 36/1975-76)

Motionerna berörs närmare i detaljmotiveringen. Utskottet har inhämtat kultur-utskottets yttrande över i framställningen upptagna anslag för kulturella ändamål. Kulturutskottets yttrande fogas till betänkandet såsom bilaga.

Den ekonomisk-politiska målsättningen och sysselsättningen.

Den målsättning som landstinget fastslog under år 1972 bör enligt utskottets mening fortsättningsvis vara vägledande för åtgärderna från samhällets sida. Som all annan längre siktande målsättning bör denna kunna upptagas till förnyad granskning. Utskottet har inte funnit anledning att nu föreslå att frågeställningarna diskuteras men konstaterar att dagens internationella konjunkturläge kan komma att påverka utvecklingen även på Åland med åtföljande anpassning till lägre krav på tillväxttakten i den ekonomiska utvecklingen. Det är enligt utskottets uppfattning nödvändigt att landskapet i dagens läge håller en relativt hög beredskap för insatser som är avsedda att trygga sysselsättningen.

Med hänsyn till konjunkturläget och dess väntade återverkningar på sysselsättningen inom det åländska näringslivet hade ^{enligt} utskottet, oaktat den sparsamhetslinje som landskapsstyrelsen anför i budgetframställningen, funnits anledning att i högre grad poängtera karaktären av sysselsättningsbudget. Det har därför varit utskottets strävan att i första hand föreslå förhöjningar av anslag som kan påverka sysselsättningen även utöver det speciella projektet vilket anslaget avser.

Det kan dock vara svårt att nu förutse utvecklingen under år 1976 och framöver. Utskottet anser emellertid att beredskapen inför eventuella sysselsättnings svårigheter borde förbättras. I fråga om byggnadsbranschen föreligger ett antal projekt som planeras men för vilka anslag endast delvis eller icke alls ännu beviljats. Såsom sådana kan nämnas brandövningsstationen, köket vid centralsjukhuset samt folkhögskolan. Projekteringen och planeringen för dessa borde slutföras så att de kunde igångsättas med kort varsel. Av ännu icke beviljade e.o.-anslag kan, förutom självstyrelsegården, nämnas laxodlingsanstalten. Vidare ingår i utbyggnadsprogrammet för landskapets skolor utbyggnaden av yrkesskolans undervisningskök, sjöfartsläroverket och elevhem för fackskolorna.

Beträffande under mom. 27.02.77 upptaget anslag bör landskapsstyrelsen ges möjlighet att relativt fritt pröva dess användning för sysselsättningsinvesteringar om därmed effektiva resultat kan ernås.

Finansiering.

Utskottet har utgått ifrån att till grund för landskapets årsstater skall föreligga landskapets ordinarie behov baserat på självstyrelselagens stadganden och redan tidigare beslutade åtgärder men med beaktande jämväl av den allmänna statsfinansiella situationen. Även om det skattefinansiella förskottet utgör

huvuddelen av årsstatens inkomster får detta förskott icke principiellt läggas till grund för budgetbehandlingen. Enligt utskottet borde det praktiska förfarandet kunna utformas så att tillräckligt förskottsanslag tillförsäkras landskapet.

I avvaktan på resultatet av den förhandling som enligt talmanskonferensens förslag skall upptagas med riksmyndigheterna ^{rörande finansieringsfrågorna} har utskottet ansett sig tvunget att, såvitt gäller det av utskottet föreslagna anslaget för Vårdö-bron, medge landskapsstyrelsen rätt att med hänsyn till finansieringen pröva tiden för igångsättandet.

De av utskottet föreslagna förhöjningarna på utgiftssidan har på inkomstsidan balanserats med anslaget för skattefinansiell utjämning. Inkomsterna har därutöver inte särskilt motiverats under "detaljmotiveringen".

Övrigt.

Enligt tidigare praxis ges i landskapsstyrelsens budgetframställning ingen särskild redogörelse för de olika förvaltningsenheternas budgetäskanden. Finansutskottet har givits tillfälle att ta del av dessa. På grund av från landstingsmännen uttalade önskemål om att även de i någon form skulle delges eller ha möjligheter att ta del av denna information, anser utskottet, att möjligheterna härtill borde övervägas av landskapsstyrelsen.

I samband med översiktlig genomgång av den till årsstaten anslutna tjänsteförteckningen har utskottet i detaljmotiveringen berört frågor som rör yrkesutbildningsrådet och yrkesvägledningen samt den enligt framställningen finansavdelningen underställda nyinrättade tjänstemannen för lönefrågor. Utskottet har även observerat vissa löneklassificeringar som borde närmare prövas av landskapsstyrelsen. Sådana tjänster är t.ex. kanslisten vid Ålands lyceum och plantskoleskötaren (27.01.01). Den utskottet tillbuds stående tiden har inte medgivit en detaljgranskning av dessa eller klassificeringen i övrigt men förutsätter att den nya lönetjänstemannen skall ha möjlighet att utreda dessa liksom andra önskemål om justering av löneklassificeringen.

Utskottet har utsett viceordföranden Klas Eklund att vid landstingets plenum redogöra för betänkandet.

ses.

24.01.01 Avlöningar (f).

Utskottet finner den i framställningen föreslagna tjänstemannen med uppgift att sköta löne- och avtalsärenden av behovet påkallat. Uppenbart är att löne- och avtalsärendena kommer att öka och det är viktigt att de bl.a. med hänsyn till personalen inte blir eftersatta. Enligt

Detaljmotivering.Utgifter.

23.02.01.

Avlöningar (f).

Mariehamns stad har godkänt den i framställningen omnämnda ökningen av extra konstupplar för sommarmånaderna. Utskottet finner visserligen att beredskapen för ordningens upprätthållande borde hållas på så hög nivå som möjligt liksom att man vid dimensioneringen av polisinrättningens personalstyrka har att ta hänsyn till antalet turister. Med beaktande av de nyanställningar som skett under de senaste åren och att turismen inte kan väntas öka under år 1976 har utskottet omfattat landskapsstyrelsens framställning.

23.02.71.

Anskaffning av motorfordon (r).

Polisinrättningens ordningsavdelnings uppgifter fordrar två bilar. Bilarna används i första hand för patrulleringsuppgifter och antalet körkilometrar per år är betydande, vilket medför stor förslitning på bilarna. Det synes också mest ändamålsenligt att bilarna är av piketmodell men landskapsstyrelsen borde med tanke på slitaget överväga huruvida inte bilar med dieselmotorer är att föredra.

23.03.

Landspolisen samt övriga polis- och ordningsuppgifter.

Landskapsstyrelsen har i framställningen aktualiserat frågan om en omorganisation av polisväsendet och distriktsindelning. Enligt utskottets uppfattning skulle en samordning i den riktning landskapsstyrelsen åsyftar kunna förbättra servicen och medge ett effektivare utnyttjande av tillbudsstående resurser. Utskottet, som erfarit att länsstyrelsen i och för sig inte motsätter sig en omorganisation, under förutsättning att den formella grunden först lägges i form av en ändring av gällande överenskommelseförordning, anser att landskapsstyrelsen borde påskynda åtgärderna för en totalreform. Innan en sådan kan genomföras borde landskapsstyrelsen i görligaste mån genom delreformer försöka samordna de landskapet underställda polisresurserna. Med tanke härpå finns det enligt utskottets uppfattning anledning att åtminstone avvakta utvecklingen för 1976 för att bl.a. se hur arbetet kan löpa vid det nya poliskontoret jämte häkte i Godby innan framställda önskemål om personalförstärkningar kan tillgodoses.

24.01.01

Avlöningar (f).

Utskottet finner den i framställningen föreslagna tjänstemannen med uppgift att sköta löne- och avtalsärenden av behovet påkallat. Uppenbart är att löne- och avtalsärendena kommer att öka och det är viktigt att de bl.a. med hänsyn till personalen inte blir eftersatta. Enligt

utskottets uppfattning ansluter sig till denna tjänstemans uppgifter även andra personalvårdande och administrativa ärenden som lämpligen kunde handhas av denne. Utskottet ifrågasätter därför, om den föreslagna placeringen såsom underställd finansavdelningen rent organisatoriskt är riktig. Med hänsyn till uppgifternas art och att dessa framdeles kan fordra en fristående byrå bör en inplacering under kansliavdelningen övervägas. Denna fråga bör slutligt avgöras i samband med den aviserade ändringen i ämbetsverkslagen.

Så länge denna ändring ej är klar, anser utskottet att tjänsten tills vidare kan inordnas under finansavdelningen.

24.02.50

Understöd åt Kumlinge apotek.

Landstingsman Rodmar Söderlunds m.fl. finansomotion nr 26/1975-76.

Läkemedelsförrådet vid Kumlinge apotek har tidigare ombesörjt läkemedelsförsörjningen till den övriga skärgården. På grund av kommunikationssvårigheterna har denna för södra skärgårdens del ordnats ifrån apotek i Mariehamn. Läkemedelsförrådet i Kumlinge skulle där efter i första hand betjäna Kumlinge och i mån av möjlighet även befolkningen i Brändö. Ökat läkemedelsförrådets betjäningsområde därmed skulle inskränkas, vore indragningen en negativ företeelse av det slag som olika åtgärder för stödande av glesbygderna, såsom t.ex. stödet till detaljhandeln, avsett att motverka. Indragning av understödet skulle innebära en nedläggning varom innehavaren i god tid borde underrättas. Utskottet har därför med godkännande av motionen föreslagit upptagande av ett anslag om 20.000 mark för 1976.

25.10-20

Byrån för hälso- och sjukvårdsärenden.

Den i framställningen nämnda utredningen angående utnyttjandet av sjukvårdsresurserna i landskapet har under tiden för utskottets behandling av framställningen ännu inte förelegat. Utskottet ser med tillfredsställelse att en sådan utredning kommer till stånd. Omfattningen av utredningsuppdraget torde också kunna ge underlag för bedömningar av de aktualiserade frågorna rörande samordning mellan öppen och sluten sjukvård liksom i fråga om administrationen av centralsjukhuset och centralsanatoriet. I anledning härav har utskottet ansett det riktigt att icke i detta skede föreslå mera omfattande ändringar i landskapsstyrelsens förslag.

25.10.01

Avlöningar (f).

För att den nyinrättade tjänsten såsom avdelningsläkare även formellt skall vara likställd med övriga permanenta läkartjänster vid sjukhuset och för att underlätta möjligheterna att få den besatt, har utskottet beslutat föreslå att den inrättas såsom ordinarie befattning. Beträffande övriga äskade tjänster hänvisar utskottet till kapitel-motiveringen ovan.

25.10.74

Grundförbättring av byggnader (r).

Sedan början av 1970-talet har reparationer av de olika avdelningarna fortgått planmässigt. Den enda avdelning som inte reparerats sedan sjukhusets tillkomst och därför är starkt nedgången är medicinska avdelningen. Detta liksom sysselsättningsaspekter motiverar enligt utskottet att ett anslag om 200.000 mark upptages i årsstaten för 1976, för medicinska avdelningens renovering.

Redan i årsstaten för 1973 föreslogs ett delanslag om 100.000 mark för modernisering av sjukhusets köksavdelning. Senast i 1975 års budget förutsattes arbetena efter utredning påbörjas 1975 och ett delanslag om 535.000 mark upptogs också i denna årsstat.

Enligt uppgift föreligger ännu inte slutligt beslut om hur ombyggnaden borde ske.

Utskottet har vid besök på sjukhuset konstaterat att en omfattande förnyelse och grundreparation av köksavdelningen är ofrånkomlig. Utskottet anser att landskapsstyrelsen snarast borde ta ställning i frågan och planeringen slutföras icke minst med tanke på att arbetet borde kunna igångsättas med kort varsel om sysselsättningsläget det påkallar. Från 1975 kommer att finnas reserverade medel om c. 500.000 mark.

25.13.30

Landskapsandel för upprätthållande av Grelsby sjukhus (f).

På grundval av sjukhusets redovisning över kostnaderna för 1974 och beräknad kostnad för 1975, bör anslaget, som avser att täcka slutredovisningen för sistnämnda år och förskott för 1976, höjas till 2.400.000 mark.

25.14.31.

Landskapsandel för hälsocentralens anläggningskostnader (r).

Utskottet önskar särskilt poängtera att anslag ur landskapsmedel bör anslås i sådan omfattning att såväl kronikervården som hälsocentralens utbyggnad kan ske parallellt i den mån detta förutsättes av folkhälsoförbundet.

26.01.01.

Avlöningar (f).Landstingsman Klas Eklunds finansmotion nr 22/1975-76.

Den i framställningen föreslagna byråsekreterartjänsten kommer att möjliggöra en koordinering av yrkesundervisningen och de övriga skolformerna, vilket efter grundskolans genomförande borde eftersträvas. Uppgifterna i anslutning härtill är relativt omfattande men bör även kunna medverka till en förbättring av det planeringsarbete som rör i hemställningsmotionen åsyftade frågor.

Utskottet anser därför att anställande av en speciell skolinspektör med teknisk utbildning och enbart inriktad på yrkesskolningens tekniska sida icke i detta skede vore helt motiverat, varför motionen föreslås förkastad.

För att ytterligare förbättra samordningen inom detta förvaltningsområde, borde yrkesutbildningsrådet såväl formellt som faktiskt närmare anknytas till utbildningsavdelningen. I samma syfte borde även yrkesvägledningens ställning och eventuella underställande av undervisningsavdelningen övervägas, då yrkesvägledningens uppgifter nära anknyter till utbildningsavdelningens förvaltningsområde.

26.07.21 Undervisningsmateriel och bibliotek.

Med hänvisning till kulturutskottets utlåtande och med motiveringen att undervisningen kan bli lidande har anslaget föreslagits höjt till 39.200 mark.

26.07.22. Arbetsredskap.

I landskapsstyrelsens framställning förutsättes nyanskaffningar av arbetsredskap för husbyggnadslinjen. Utskottet har noterat svårigheterna att få fram lämpliga övningsobjekt för eleverna vid husbyggnadslinjen. För att eleverna skall kunna få erforderlig praktisk erfarenhet borde ytterligare ansträngningar vidtas från landskapsstyrelsens sida för att tillgodose detta behov.

26.12.38 Byggnadshjälp för Ålands folkhögskola (r).

För finansieringen av folkhögskolans tillbyggnad har under detta moment upptagits bidrag och under följande moment, 26.12.80, Lån för projektet. Med tanke på finansieringssvårigheterna och att engångsutgifterna för bidrag ur ordinarie medel senare minskar det årligen fastställda hyresvärdet för vilket likaså bidrag utgår ur ordinarie medel, vore det enligt utskottets uppfattning motiverat att landskapsstyrelsen ytterligare prövar möjligheterna att höja engångsanslagen för tillbyggnaden.

26.14.50 Landskapsunderstöd åt Ålands hotell- och restaurangskola.-

De åtgärder, vilka landskapsstyrelsen föreslagit i framställningen har tidigare efterlysts i finansutskottets betänkande. De är också nödvändiga för att säkra skolans framtid.

Utskottet konstaterar att ett betydande utbildningsbehov inom detta område finns men att de nuvarande lokaliteterna är otidsenliga och otillräckliga. Utskottet hänvisar i detta avseende till de skolor för hotell- och restaurangutbildning som under de senaste åren byggts

för den finskspråkiga undervisningen i Rovaniemi och Kuopio och som kommer att följas av flera liknande skolor. Det är därför enligt utskottet ytterst angeläget att Ålands hotell- och restaurangskolas framtid tryggas genom uppförande av tidsenliga lokaliteter och utskottet förutsätter därför att planeringen rörande skolan, dess dimensionering och lokalisering med det snaraste genomföres.

26.16.50. Understödjande av ungdomsarbetet (f).

Anslaget för ungdomsarbetet fördelas dels åt Ålands ungdomsförbund och dels, i enlighet med landskapslagen om kommunalt ungdomsarbete. Där-
andra föreningar med igenom har/hela landskapet omfattande verksamhet utesluts från möjligheterna till bidrag. Detta gäller bl.a. politiskt ungdomsarbete för vilket det t.ex. i riket ges stöd. Även om politiskt ungdomsarbete undantogs från ^{den} verksamhet inom kommunerna, vilket kunde erhålla bidrag enligt landskapslagen om kommunalt ungdomsarbete, avsågs därmed inte att slopa bidraget till sådan hela landskapet omfattande verksamhet. Landskapsstyrelsen framhöll i framställningen 35/72 bl.a. "Den omständigheten att landskapsstöd nu skall ges direkt till kommunen är icke avsedd att innebära en minskning av det anslag som hittills givits hela landskapet omfattande ungdomsorganisationer." För att möjliggöra sådana bidrag har utskottet föreslagit en höjning av anslaget med 15.000 mark.

26.17.54. Understöd åt Föreningen Norden.

Med hänvisning till kulturutskottets utlåtande och att föreningen måste tillförsäkras fullgod möjlighet att liksom övriga nordiska huvudföreningar delta i arbetet har anslaget föreslagits höjt till 13.000 mark.

26.20.23. Underhåll och inlösen av gamla byggnader.

Kulturutskottet har föreslagit en höjning av anslaget för inköp av bl.a. Hermas hemman i Enklinge. Finansutskottet som finner att möjligen flera dylika projekt kan bli aktuella finner det nödvändigt att innan vidare åtgärder vidtas och anslag beviljas, en grundlig inventering genomföres liksom att problemen med drift, underhåll och skötsel först kartlägges.

26.21.70. Anskaffning av inventarier och inredningar.

Med hänvisning till kulturutskottets utlåtande om museets transportbil föreslås anslaget höjt med 2.000 mark för inköp av vinterdäck.

26.30.30. Landskapsstöd för kommunala bibliotek (f).

Utskottet har inte funnit möjlighet att i enlighet med kulturutskottets utlåtande höja anslaget, som enligt landskapsstyrelsens framställning innefattar endast lagstadgade bidrag. Landskapsstyrelsen borde emellertid undersöka möjligheterna till sådana punktinsatser som avses

i kulturutskottets utlåtande rörande speciella ändamål eller landskapsbibliotekets allmänna verksamhet.

- 27.02.45. Understödjande av landsbygdens elektrifiering (r).
Landstingsman Olof M. Janssons m.fl. finansmotion nr 32/1975-76.
Enligt Ålands elandelslags planer förutsattes redan 1975 linjedragning till Skråbjörkö och Torsholma. Avsikten är att för 1976 skulle detta projekt jämte linjedragningen till Berghamn kunna genomföras om finansieringen kan ordnas. Projekten omfattar ett drygt 30-tal abonnenter. För genomförandet av planerna har utskottet föreslagit en höjning med 100.000 mark.
- 27.02.46. För tryggande av sysselsättningen (f).
För de planeringsåtgärder som borde företagas inför en eventuell sysselsättningskris hänvisas till den allmänna motiveringen.
- 27.02.50. Finansieringsstöd för detaljhandeln i glesbygder.
Föreslaget anslag om 15.000 mark kommer enligt utskottets uppfattning att vara otillräckligt, varför anslaget föreslås höjt med 15.000 mark.
- 27.02.51. Semesterpenning för småföretagare (r).
Då kraven för utbetalning av semesterpenningen är för stränga för att det föreslagna anslaget skall kunna utnyttjas i dess helhet föreslås en minskning till 20.000 mark.
- 27.02.52. Produktionsstöd (r).
Med beaktande av att landskapslagen om produktionsstöd utgör en fortsättning på lagstiftningen om utvecklingsområden samt tilläggsstödområdets storlek föreslås att anslaget höjes till 1.000.000 mark och att bidragen enligt lagen under år 1976 skulle få beviljas till ett belopp om högst 1.500.000 mark.
- 27.02.77. Investeringar för tryggande av sysselsättningen.
Utskottet hänvisar till den allmänna motiveringen och förutsätter, att landskapsstyrelsen utreder användningsområden och möjligheterna att utnyttja anslaget på för sysselsättningen mest effektiva sätt.
- 27.02.82. Investeringslån (r).
Finansutskottet har i sitt betänkande nr 17/1974-75 beträffande investeringslånen ansett det formellt riktigt att också landskapet skulle tillämpa samma förfaringssätt som i riket, d.v.s. att en i statsförslaget motsvarande totalsumma finnes upptaget i landskapets årsstat. Medel skulle därefter kunna lösgöras enligt beslut av landskapsstyrelsen i samma proportion och enligt samma grunder som i riket utan att medel behövde budgeteras för varje sådan situation. Utskottets förslag i andra tilläggsbudgeten för 1975 om att höja anslaget till

5 milj. mark godkändes av landstinget, vilket innebär att landskapsstyrelsen redan på grund av detta beslut har möjlighet att disponera hela anslaget om 5 milj. mark. Under 1975 har landskapsstyrelsen därav beviljat 600.000 mark.

27.08.28. Informationsverksamhet och andra yrkesfrämjande åtgärder till landskapsstyrelsens disposition.

Utskottet anser ^{det} viktigt att utöka och förbättra informationen om arbetsliv och yrkesutbildning, omskolningskurser m.m. För att informationen skall vara effektiv och enhetlig har utskottet ansett det viktigt att denna samordnas under yrkesutbildningsrådet. För att tillgodose kraven på ökad information har anslaget höjts med 10.000 mark.

27.10.48. Främjande av svin-, får- och fjäderfäskötseln samt pälsdjursuppfödningen.

Ltm Göran Bengtz' m.fl. finansmotion nr 33/1975-76.

Utskottet anser att den ^{i motionen} föreslagna utvecklingen av svinproduktionen borde kunna medverka till en förbättrad lönsamhet och specialisering inom jordbruket och har därför föreslagit att anslaget höjs med 25.000 mark.

27.10.85. Jorddispositions lån (r).

Ltm Rolf Carlsons m.fl. finansmotion nr 31/1975-76.

Utskottet har med godkännande av motionen föreslagit att anslaget skulle höjas till samma belopp som år 1975 eller 3.000.000 mark.

Jorddispositions lånen i riket utges genom gårdsbrukets utvecklingsfond. Då det ur statsbudgeten inte direkt framgår hur mycket fonden årligen har ^{av} disponibla anslag som kunde läggas till grund för bedömningen av anslagets torlek i landskapets årsstat borde detta närmare klarläggas och landskapsstyrelsen utreda lämpligheten av att i landskapet införa ett liknande fonderingssystem som i riket.

27.11.74. Byggnad av personalbostäder vid Ålands försöksstation.(r).

Utskottet konstaterar att Ålands försöksstation utgör ett viktigt led i utvecklingen av det åländska jordbruket. Försöksstationen har också, trots begränsade resurser, bedrivit ett framgångsrikt arbete under årens lopp. En grundförutsättning för försöksstationens fortsatta arbete är att försöksverksamheten kan tillförsäkras goda arbetsmöjligheter. Ett led i dessa strävanden har varit förslaget om byggande av personalbostäder.

Försöksstationen har emellertid hittills saknat egen mark. Den disponerade marken har dels ställts till förfogande från Jomala gård och dels arrenderats. Avsaknaden av eget markområde för försöksstationen har medfört att man inte kunnat planera på längre sikt. För-

söksstationen har nu också förlorat större delen av det mest lämpliga området som tidigare varit arrenderat. Hittills har lämplig tilläggsjord inte kunnat anskaffas.

Enligt utskottets uppfattning är det ofrånkomligt att försöksstationen för sin verksamhet borde ha försöksodlingarna i nära anslutning till institutionens övriga anläggningar. Kan marken permanent inte tillförsäkras försöksstationen på nuvarande plats borde, som ett alternativ övervägas, huruvida inte försöksstationen på längre sikt borde flyttas till någon annan plats. Denna fråga torde även ha diskuterats i den rådgivande kommissionen för försöksstationen och lantmannaskolan. Å andra sidan innebär lokaliseringen invid lantmannaskolan vissa fördelar, när det gäller gemensamt utnyttjande av maskiner och anläggningar för de båda institutionerna.

Utskottet anser emellertid att grundförutsättningen för försöksstationens verksamhet är att markfrågan löses och att byggande av personalbostäder borde anstå till dess försöksstationens verksamhet på nuvarande plats är säkrad.

Landskapsstyrelsen borde därför snarast försöka få fram erforderlig mark för försöksstationens behov i dess omedelbara närhet eller på icke alltför långt avstånd innan andra alternativ övervägs. Utskottet har mot den bakgrunden ansett det riktigt att byggandet av personalbostäderna får anstå intill dess markfrågan kunnat lösas.

27.15.20. Resor (f).

Utskottet finner det riktigt att tjänstemännen skall kunna resa i den utsträckning som är nödvändigt för rådgivningsverksamhet för att främjande av skogsbruket inte skall eftersättas.

27.16.01. Avlöningar (f).

Anslaget föreslås höjt med 10.000 mark för att plantskolan skall kunna arbeta i den utsträckning dess kapacitet förutsätter. Utskottet finner detta riktigt även med beaktande av plantskolornas produktionsprogram och ^{att} en minskning kan innebära att importen av plantmaterial måste utökas.

27.20.24. Utgifter för undersökning av vattentäkter, avloppsverk och recipienter.

Ltm Roald Karlssons m.fl. finansmotion nr 24/1975-76.

Finansutskottet har i ett tidigare betänkande, nr 4/1973-74, poängterat Kyrksundets värde såväl ur ekonomiska som estetiska synpunkter och därför framhållit nödvändigheten av att sjöarna saneras. Ut-

27.30.40. Utgifter för ersättning av älg- och rådjursskador (f).

Ltm Göran Bengtz' m.fl.finansmotion nr 36/1975-76.

Rådjursstammen har ökat kraftigt under de senaste åren och därför kan förutsättas ökade skador. Föreslaget anslag beräknas dock vara tillfylllest för direkta skadeersättningar under 1976, varför motionen så tillvida föreslås förkastad.

Då inkomsterna från jaktlicenser tills vidare betydligt överstiger ersättningarna för skador, anser utskottet det motiverat att landskapsstyrelsen i enlighet med de principer, vilka framgår beträffande motsvarande ersättningar i riket, att utgiftsanslaget i stort/motsvara inkomsterna och att anslag sålunda i högre grad skulle kunna anslås för preventiva åtgärder, såsom stängsel m.m.

28.02.77. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten på fasta Åland (r).

Ltm Stig Dahléns m.fl.finansmotion nr 23/1975-76.

Ltm Rolf Carlsons m.fl.finansmotion nr 30/1975-76.

Kvarnbo-Långbergsöda. Utskottet anser att det tidigare planerade arbetet på vägsträckningen bör påbörjas och har därför föreslagit godkännande av motionen nr 23/1975-76. Med beaktande av arbetets storleksordning anser också utskottet att i den mån arbetet och sysselsättningsläget det kräver bör landskapsstyrelsen kunna anslå medel ur sysselsättningsanslag och dispositionsmedel.

Bygdevägar 200.000 mark. För att möjliggöra utbyggnad och förbättring av bygdevägar i större utsträckning, föreslås motion nr 30 godkänd och anslaget höjt till 200.000 mark.

28.02.78. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten i skärgården (r).

Ltm Bjarne Björklunds m.fl.finansmotion nr 16/1975-76.

Ltm Elmer Janssons m.fl.finansmotion nr 17/1975-76.

Ltm Erik Bergs m.fl.finansmotion nr 18/1975-76.

Ltm Knut Mattssons m.fl.finansmotion nr 19/1975-76.

Ltm Karl Sundbloms m.fl.finansmotion nr 20/1975-76.

Ltm Olof Janssons m.fl.finansmotion nr 29/1975-76.

1. Vägar och bankar.

Brändö-Torsholma. Utskottet anser det riktigt att påbörjade och i princip beslutade vägprojekt borde uppföljas i huvudsak enligt de tidsplaner som uppgjorts. Förbindelseleden Brändö-Torsholma kommer att ha en stor betydelse för Brändös både inre och yttre kommunikationer. Vägprojektet borde därför inte få lämnas vilande och utskottet föreslår att anslag om 250.000 mark upptages i 1976 års årsstat. Då av reserverade medel från 1975 kommer kvarstå c. 220.000 mark räknar utskottet med att landförbindelsen från Brändö by ned till sundet

skottet hänvisade till tidigare undersökningar och ansåg att vidare åtgärder för genomförande av planeringen borde ankomma på kommunen och vattenägarna.

Utskottet har ^{nu}/konstaterat att en åtgärd som i väsentlig grad medverkar till vattenförstöringen är den uppgrävning av förbindelsen mellan sjöarna och till saltsjön som utfördes på landskapets initiativ och bekostnad under 1930-talet. Med tanke härpå, sjöarnas betydelse som framtida vattentäkt och den planerade fiskodlingsanstalten samt att landskapet är en av de större delägarna i vattnet har utskottet beslutat föreslå upptagande av ett anslag om 30.000 mark för att påskynda planeringsarbetet. Om det befinnes nödvändigt bör anslaget även kunna utnyttjas för förskottsfinansiering för kommunens och andra vattenägares kostnader.

- 27.20.41. Räntestöd för fiskerilån (r).
Anslaget är för lågt beräknat för att medge ett utgivande av nya lån, varför utskottet föreslår en förhöjning med 30.000 mark.
- 27.20.49. Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande.
För att öka understödet till marknadsföring av fjällfisk och övrigt medge oförändrat understöd föreslås anslaget höjt med 10.000 mark.
- 27.21.29. Övriga konsumtionsutgifter.
För att öka möjligheterna till försöksutplantering av havsöring, vilket redan givit goda resultat, föreslås en höjning av anslaget med 10.000 mark.
- 27.25.42. Landskapsunderstöd för byggande av småbåtshamnar.
Ltm Göran Bengtz m.fl. finansmotion nr 27/1975-76.
För att kunna ~~fullfölja~~ utbyggnaden av de gästhamnar, vilka planerats att utföras under år 1976 föreslås anslaget höjt till 125.000 mark.
- 27.25.83. Amorteringslån för turismens främjande.
Ltm Göran Bengtz m.fl. finansmotion nr 34/1975-76.
Då detta anslag i första hand är avsett för mindre anläggningar inom glesbygden och skärgården där de utgör komplement till gårdsbruket, medan större anläggningar bör kunna påräkna investeringslån ur anslaget 27.02.82 har utskottet föreslagit förkastande av motionen.
- 27.30.25. Av naturskyddsåtgärder föranledda utgifter (f).
Ltm Göran Bengtz m.fl. finansmotion nr 35/1975-76.
Då anslaget redan innefattar de medel ur världs naturfonden för utfordring av rovfågel som avses i motionen, har utskottet föreslagit förkastande av denna. Då dessa medel erhålles såsom bidrag, har utskottet ifrågasatt deras karaktär av ordinarie medel och att landskapsstyrelsen därför borde överväga en överflyttning till enskilda medel.

mellan Brändö och Nötö skall kunna utföras.

Lappo-Björkö. Under år 1975 har vägen på Björkö färdigställts. För att hela vägprojektet Lappo-Björkö skall kunna färdigställas i en följd och att hittills redan byggd väg skall kunna utnyttjas effektivt bör arbetet fortsätta med det vägavsnitt som utgår från Lappo by. Utskottet har därför med godkännande av motionen nr 18/1975-76 föreslagit 400.000 mark för detta arbete.

Föglö. Under 1976 avses vägavsnittet mellan Sonboda och Granboda färdigställas. Arbetet har även en sysselsättningsfrämjande betydelse. Oljegrusbeläggningen, som har mindre sysselsättningseffekt, borde med tanke på finansieringssituationen få anstå ännu ett år, varför utskottet föreslår ett förkastande av motionen nr 20/1975-76.

Färjfäste på Bergö-Vårdö. Kommunikationerna till Bergö i Vårdö är inte permanenta och ^{ej heller} tillfredsställande ordnade. Då enligt trafikplanen ändpunkten för ^{skärgårds-}trafiken skall ändras från Långnäs till Hummervik anser utskottet det vara en felinvestering att bygga ett färjefäste avpassat för m/s Kumlinge. Då Vårdöleden utbyggs kommer även Vårdöfärjan, som nu kunnat utnyttjas även för transporter till Bergö, att bli bunden som kabelfärja mellan Prästö och Töftö. Utskottet föreslår därför förkastande av motionen nr 19/1975-76 men hemställer samtidigt om att landskapsstyrelsen utreder möjligheterna att ordna en permanent trafikförbindelse till Bergö.

Färjfäste i Vargskär, Föglö. Utbyggnaden av färjfestet i Vargskär fordrar även att vägan slutningen är klar. Denna beräknas uppskattningsvis kosta 250.000 mark medan färjfestet kan uppskattas till 400- à 500.000 mark. Grundundersökningar och projektering är delvis utförda men någon vägplan har ännu inte fastställts. Då trafiken på Föglö åtminstone hittills löper tillfredsställande anser utskottet att den ⁱtrafikplanen utsatta tidpunkten kan senareläggas och föreslår därför förkastande av motionen nr 29/1975-76.

Bro till Girsholm. Utskottet, som i övrigt hänvisar till allmänna motiveringen föreslår, med godkännande av finansmotionen nr 16/1975-76, upptagande av 3 milj. mark. Därvid förutsätter utskottet att de reserverade medlen skulle användas ^{och} vägan slutningarna vara i ordningställda då bron är klar att tagas i bruk. Anslaget om 3 milj. mark 1976 förutsätter med oförändrad prisnivå att 1977 skulle upptagas ett lika stort belopp och 1978 1,5 milj. mark och bron sålunda kunna vara klar för trafik till medlet av 1978.

Utskottet konstaterar att brotyp och -konstruktion ännu inte är slutligt fastställda av landskapsstyrelsen men förutsätter att projektet skall kunna få en betydande sysselsättningseffekt. Vidare noterar utskottet att projekteringen och planeringen utförts med anlitan av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens expertis.

(28.02.79). Byggande av hamn i Möckelö.

Ltm Börje Hagströms finansmotion nr 21/1975-76.

Då utbyggnaden av Möckelöhamnen ännu fordrar planerings- och projekteringsarbeten innan det egentliga arbetet kan vidtaga, har utskottet med hänvisning till sitt betänkande nr 5/1975-76 i anledning av en hemställningsmotion i samma ärende beslutat föreslå förkastande av finansmotionen nr 21/1975-76.

28.04.70. Anskaffning av fartyg och färjor (r).

Ltm Olof Janssons m.fl. finansmotion nr 28/1975-76.

Finansmotionen anger såsom huvudmotiv för anskaffning av nytt tonnage, dels kompletteringstrafiken Åland-riket, dels reservtrafiken för nuvarande fartyg och dels slutligen transporten av s.k. farligt gods

Problemen är i samtliga punkter mycket aktuella. Det är därför angeläget att finna en om möjligt för samtliga gemensam lösning. Utskottet noterar också att det till huvuddelen är fråga om en sådan samtrafik mellan riket och Åland som det borde ankomma på riksmyndigheterna att lösa eller åtminstone aktivt medverka här till. Särskilt trafiken av s.k. farligt gods ökar fortgående och näringslivet på Åland är i hög grad beroende av störningsfri tillförsel. Sjöfartsstyrelsen har också förordat anskaffandet av en ny färja, som skulle kunna transportera farligt gods och under mellantider utnyttjas i den reguljära trafiken. Sjöfartsstyrelsen har också utlovat sitt stöd till landskapsstyrelsen vid anskaffande av en lämplig färja.

Utskottet anser att frågan borde ordnas både rationellt och på sikt och så att i första hand gastransporterna garanteras, vilket skulle fordra en förbindelse året om. / Det i finansmotionen föreslagna inköpet av m/s Rospiggen, som inte är isgående, anser utskottet inte löser problemen och har därför föreslagit förkastande av anslagsäskandet.

Utskottet hemställer emellertid till landskapsstyrelsen om snar utredning rörande i finansmotionen nämnda omständigheter och underhandlingar med riksmyndigheterna rörande finansiering och drift denna del av samtrafiken mellan Åland och riket.

Ø8.17.79)

Flygfält (r).

Ltm Knut Mattssons m.fl. finansomotion nr 25/1975-76.

Av anslaget i 1975 års årsstat kommer 1976 att återstå outnyttjade reserverade medel om c. 220.000 mark. Utskottet anser att flygfältet i Kumlinge bör utbyggas på tidigare planerat sätt. Då det under år 1976 troligen inte finnes möjlighet att utnyttja mer än kvarstående reserverade medel, har utskottet föreslagit ett förkastande av motionen nr 25/1975-76. Skulle emellertid ^{disponibelt} anslag visa sig vara för lågt för att medge rationellt arbete, förutsätter utskottet, att om sysselsättningsläget det påkallar, sysselsättningsanslag får utnyttjas i tillräcklig grad.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte omfatta landskapsstyrelsens förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1976 med följande ändringar samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upptaga för årsstatens förverkligande erforderliga lån.

INKOMSTER.

<u>Avdelning 14.</u>	<u>Landskaps- styr.förslag</u>	<u>Finansutsk. förslag</u>
<u>14. FINANSIERINGSINKOMSTER</u>	<u>104.255.563</u>	<u>108.923.763</u>
01. AVRÄKNINGS- OCH FINANSIERINGSIN- KOMSTER	<u>104.255.563</u>	<u>108.923.763</u>
02. Förskott på statsanslag för skattefinansiell utjämning	104.254.563	108.922.763
Inkomsternas totalbelopp	117.033.563	121.701.763

UTGIFTER.Huvudtitel 24.

<u>24. FINANSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE</u>	<u>2.918.234</u>	<u>2.938.234</u>
02. SÄRSKILDA UNDERSTÖD OCH LÅN	<u>312.000</u>	<u>332.000</u>
50. Understöd åt Kumlinge apotek		20.000

Huvudtitel 25.

<u>25. SOCIAL- OCH HÄLSOVÄRDSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE</u>	<u>25.807.236</u>	<u>26.507.236</u>
10. ÅLANDS CENTRALSJUKHUS	<u>13.221.702</u>	<u>13.421.702</u>
74. Grundförbättring av byggnader(r)	125.000	325.000
13. MENTALVÅRDEN	<u>2.224.000</u>	<u>2.724.000</u>
30. Landskapsandel för upprätthållande av Grelsby sjukhus (f)	1.900.000	2.400.000

Huvudtitel 26.

<u>26. UTBILDNINGSAVDELNINGENS FÖRVALT- NINGSMRÅDE</u>	<u>27.248.531</u>	<u>27.273.731</u>
07. ÅLANDS YRKESKOLA	<u>2.534.069</u>	<u>2.538.269</u>
21. Undervisningsmateriel och bib- liotek	35.000	39.200
16. UNGDOMS- OCH IDROTTSVERKSAMHET	<u>491.000</u>	<u>506.000</u>
50. Understödjande av ungdomsarbetet (f)	116.000	131.000
17. ALLMÄNNA KULTURELLA UPPGIFTER	<u>323.000</u>	<u>327.000</u>
54. Understöd åt Föreningen Norden	9.000	13.000
21. ÅLANDS MUSEUM	<u>339.060</u>	<u>341.060</u>
70. Anskaffning av inventarier och in- redningar	14.000	16.000

Huvudtitel 27.

27. <u>NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-</u> <u>OMRÅDE</u>	<u>17.618.074</u>	<u>17.691.074</u>
02. NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	<u>2.885.000</u>	<u>3.270.000</u>
45. Understödande av landsbygdens elektrifiering (r)	150.000	250.000
50. Finansieringsstöd för detaljhan- deln i glesbygder	15.000	30.000
51. Semesterpenning för småföretagare (r)	50.000	20.000
52. Produktionsstöd (r)	700.000	1.000.000
08. YRKESUTBILDNINGSRÅDET	<u>320.000</u>	<u>330.000</u>
28. Informationsverksamhet och andra yrkesfrämjande åtgärder till land- skapsstyrelsens disposition	17.000	27.000
10. FRÄMJANDE AV LANTBRUKET SAMT JORDDIS- POSITIONSVERKSAMHET	<u>4.992.800</u>	<u>5.517.800</u>
48. Främjande av svin-, får- och fjä- derfäskötseln samt pälsdjursupp- födningen	25.000	50.000
85. Jorddispositions lån (r)	2.500.000	3.000.000
11. FÖRSÖKSVERKSAMHETEN	<u>1.327.344</u>	<u>327.344</u>
74. Byggnad av personalbostäder vid Ålands försöksstation(r)	1.000.000	--
15. FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET	<u>641.000</u>	<u>654.000</u>
20. Resor (f)	54.000	67.000
16. PLANTSKOLORNA	<u>152.000</u>	<u>162.000</u>
01. Avlöningar (f)	110.000	120.000
20. FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN	<u>2.096.000</u>	<u>2.166.000</u>
24. Utgifter för undersökning av vat- tentäkter, avloppsverk och recipien- ter	6.000	36.000
41. Räntestöd för fiskerilån(r)	90.000	120.000
49. Övrigt understöd för fiskerinä- ringens främjande	60.000	70.000
21. FISKODLINGEN	<u>120.656</u>	<u>130.656</u>
29. Övriga konsumtionsutgifter	70.500	80.500
25. TURISMENS FRÄMJANDE	<u>785.000</u>	<u>835.000</u>
42. Landskapsunderstöd för byggande av småbåtshamnar	75.000	125.000

Huvudtitel 28.

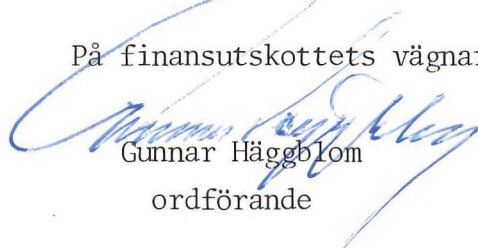
28. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOM-

RÅDE

	<u>20.227.552</u>	<u>24.077.552</u>
02. VÄGAR	<u>9.565.000</u>	<u>13.415.000</u>
77. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten på fasta Åland(r)	2.000.000	2.200.000
78. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten i skärgården	1.080.000	4.730.000
1. Vägar och bankar(1.300.000)		
2. Färjfasten (300.000)		
3. Broar (3.130.000)		
	(4.730.000)	
Utgifternas totalbelopp	117.033.563	121.701.763

Mariehamn, den 30 december 1975.

På finansutskottets vägnar:

Gunnar Häggblom
ordförande

Henrik Gustafsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Häggblom, viceordföranden Eklund samt ledamöterna Wiklöf, Elmer Jansson och Söderström.

KULTURUTSKOTTETS till finansutskottet av-
givna utlåtande över anslagen för kulturella
ändamål i landskapsstyrelsens förslag till
ordinarie årsstat för landskapet Åland för
år 1976 och förslag till enskild årsstat
för landskapet Åland för år 1976.

Kulturutskottet som i ärendet hört rektor Gunnar Lemqvist, biblioteks-
inspektör Inga-Britt Öfverström och landskapsantikvarie Stig Dreijer får
anföra följande:

I. ALLMÄNT

För att underlätta avgörandet huruvida de i budgetförslaget upptagna
anslagen motsvarar de olika ämbetsverkens och inrättningarnas behov borde
även de äskade anslagen framgå i budgetförslaget. Vid de kontakter utskot-
tet haft med en del av inrättningarna har emellertid konstaterats att i
de flesta fall överenskommelser om nedskärningar och strykningar i stort
träffats mellan landskapsstyrelsens finansavdelning och berörda inrätt-
ningar.

Beträffande anskaffning av inventarier till de olika ämbetsverken
anför kulturutskottet att den bör ske på varje avdelnings eget ansvar.

II. ORDINARIE BUDGETEN

Ålands yrkesskola (26.07)

När det gäller rena driftsutgifter är det oändamålsenligt att äskade
anslag skärs ned av landskapsstyrelsen. De äskade anslagen grundar sig
på noggranna beräkningar av de ofrånkomliga utgifterna varför nedskär-
ningar endast medför tillägsbudgeter. Det är kulturutskottets bestämda
uppfattning att en budget skall göras upp så att den håller, och till-
läggsbudget skall tillgripas endast i yttersta nödfall.

I momentet 26.07.21 (Undervisningsmateriel och bibliotek har således
det äskade anslaget 39.200 sänkts till 35.000. Skolan vidhåller att det
äskade beloppet fordras för att täcka behovet. Utskottet anhåller därför
om att anslaget höjs till det äskade 39.200.

Kulturutskottet vill också fästa landskapsstyrelsens uppmärksamhet
på att det kan bli aktuellt med en omfattande fortbildning för lärarna
vid yrkesskolans gymnasiala linjer.

Övrig undervisning och studieverksamhet (26.14)

I momentet 26.14.52 (Landskapsunderstöd för studiecirkelverksamhet)
föreslår utskottet att anslaget höjs med 500 mk till 7000. Studiecir-
kelverksamheten är livlig men anslagen är för knappa.

Allmänna kulturella uppgifter (26.17)

Kulturutskottet ifrågasätter den kraftiga nedprutningen av anslaget till Föreningen Norden (26.17.54) med tanke på den betydelsefulla roll föreningen har när det gäller självstyrelsens kontakter med det övriga Norden. Föreningen Norden på Åland är en huvudförening med säte och stämma inom Föreningarna Nordens förbund och med egen stående inbjudan till Nordiska rådets sessioner.

Museibyrån (26.20)

Enligt vad kulturutskottet erfarit har finansutskottet redan tagit del av landskapsantikvariens synpunkter på nedskärningarna av anslagen för museibyråns verksamhet. Med tanke på de nödvändiga sparåtgärderna anser kulturutskottet sig tvunget att omfatta de överenskomna nedskärningarna med undantag för momentet 26.20.23, där utskottet vill höja anslaget för underhåll och inlösen av gamla byggnader med 150.000 mk för att möjliggöra inlösen av Hermas hemman i Enklinge, innan byggnaderna hunnit ta obotlig skada. Likaså bör momentet 26.20.11 införas med upptagande av ett anslag på 2.000 för anskaffning av vinterdäck till museibyråns transportbil som i annat fall måste stå outnyttjad under vinterhalvåret.

Biblioteksbyrån (26.30)

Biblioteksbyrån bör få disponera över ett bibliotek med tidsenlig såväl fack- som skönlitteratur som kunde sändas ut och fickcirkulera mellan de kommunala biblioteken. Biblioteksbyråns expertis skulle då kunna utnyttjas vid valet av lämplig litteratur, och de kommunala bibliotekens service skulle kvalitetsmässigt höjas. Biblioteksbyråns äskade anslag på 2000 mk för ändamålet bör observeras i budgeten.

De kommunala bibliotekens bokbestånd bör kvalitets- och kvantitetsmässigt höjas genom punktinsatser. Bokanskaffningen blir lidande på grund av de blygsamt tilltagna anslagen som inte täcker stort mer än de löpande utgifterna. I statspropositionen torde även ibland förekomma anslag för punktinsatser för höjande av bibliotekens standard. Utskottet föreslår därför att momentet 26.30.30 höjs med 20.000 mk. Byrån hade äskat 30.000, men anslaget hade strukits av landskapsstyrelsen.

Biblioteksbyrån bör få anställa en kanslist på deltid. Allt flera uppgifter påförs byrån. En tjänst i löneklassen 1/3 av V9 föreslås.

III. ENSKILDA BUDGETEN

En utvidgad musikverksamhet bland ungdomar i läropliktsåldern planeras till höstterminen 1976. Denna musikverksamhet skulle försiggå i samarbete mellan grundskolan och medborgarinstitutet. Till den del kurser

måste förläggas utanför ordinarie skoltid rekommenderas kommunerna enligt planen att ordna skjutsar för deltagarna, för vilket de borde kunna påräkna bidrag ur landskapets enskilda medel. Utskottet föreslår därför att ett anslag på 5.000 mk för ändamålet observeras i landskapets enskilda budget för år 1976.

Mariehamn den 19 december 1975.

På kulturutskottets vägnar:

Ragna Sanders
ordförande

Karl-Gunnar Fagerholm
t.f. sekreterare

Närvarande i utskottet: ordföranden Sanders, viceordföranden Fagerholm, ledamöterna Boman, Olof M. Jansson, Öhberg och suppleanten Dahlén (delvis).